МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Педагогічний факультет

Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор _____

«31» серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ (ПЕДАГОГІЧНА)

Ступінь бакалавра

Спеціальність 013 «Початкова освіта»

Освітньо-професійна програма: Початкова освіта

Миколаїв -2022

Програму розроблено та внесено Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинского

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Михальченко Наталія Вячеславівна, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, кандидат психологічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри _____ (Якименко С. І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від «30» серпня 2022 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ (Хрящевська Л.М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «31» серпня 2021 року № 11

Голова навчально-методичної комісії _____

Анотація

Дисципліна «Психологія (педагогічна)» належить до переліку нормативних дисциплін. Вона сприяє засвоєнню знань та відпрацюванню вмінь, навичок необхідних працівникам початкової освіти. Програма дисципліни сприяє формуванню у студентів загальних уявлень про педагогічну психологію, оволодінню студентами найважливішими теоретичними проблемами з педагогічної психології; ознайомленню студентів з основними методами педагогічної психології, з психологією виховання, з психологією навчання, з психологією вчителя. Дисципліна знайомить із психологічним змістом педагогічної діяльності вчителя. Велика увага приділяється психологічним особливостям учіння.

Ключові слова: педагогічна психологія, методи педагогічної психології, психологія навчання, психологія педагогічної діяльності, психологія вчителя, психологія виховання, психологічна структура педагогічної діяльності.

Summary

Discipline "Psychology (pedagogical)" belongs to the list of normative disciplines. It promotes the acquisition of knowledge and skills, skills needed by preschool workers. The program of the discipline contributes to the formation of students 'general ideas about pedagogical psychology, students' mastery of the most important theoretical problems in pedagogical psychology; acquaintance of students with the basic methods of pedagogical psychology, with psychology of education, with psychology of training, with psychology of the teacher. The discipline acquaints with the psychological content of pedagogical activity of the teacher. Much attention is paid to the psychological features of learning.

Key words: pedagogical psychology, methods of pedagogical psychology, psychology of teaching, psychology of pedagogical activity, psychology of teacher, psychology of education, psychological structure of pedagogical activity.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Психологія (педагогічна)» складена Михальченко Н.В. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 013 «Початкова освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологія навчання, психологія виховання та психологія вчителя.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, дитяча психологія, педагогіка.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів загальних уявлень про педагогічну психологію, оволодіння студентами найважливішими теоретичними проблемами з педагогічної психології; ознайомлення студентів з методами педагогічної психології, з психологією виховання, з психологією навчання, з психологією вчителя та психологією педагогічної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни полягають у:

- вивченні загальних засад педагогічної психології;
- ознайомленні з методами педагогічної психології;
- ознайомленні з психологією виховання, психологією навчання, психологією педагогічної діяльності, психологією вчителя;
- оволодінні всіма категоріями, поняттями, включеними в програму курсу;
- оволодінні прийомами всіх форм занять з використанням активних методів навчання, які спрямовані на формування у студентів теоретичного професійного мислення психологічного складу;
- формуванні у студентів вміння творчо та професійно використовувати знання у педагогічній діяльності;

Передумови для вивчення дисципліни: загальна психологія, дитяча психологія, педагогіка.

Навчальна дисципліна складається з 3-х кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРОФЕСІЙНІ ДЕКЛАРАТИВНІ І ПРОЦЕДУРАЛЬНІ ЗНАННЯ	
1.1	Знати сучасні теоретичні основи освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.
1. 3	Знати вікові особливості дітей молодшого шкільного віку, індивідуальні відмінності в перебігу пізнавальних процесів учнів початкової школи.
1. 4	Знати закономірності та теорію процесу навчального пізнання, сучасні навчальні технології.
1. 5	Знати суть методичних систем навчання учнів початкової школи освітніх галузей/змістових ліній, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.
ПРОФЕСІЙНІ ВМІННЯ І НАВИЧКИ	
2.1.	Застосовувати знання, уміння й навички, що становлять теоретичну основу освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти, під час розв'язування навчально-пізнавальних і професійно-зорієнтованих задач.
2.2.	Володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів учнів початкової школи та стратегії їх урахування в процесі навчання, розвитку й виховання учнів. Складати психолого-

	педагогічну характеристику на учня та клас.
2.5.	Проводити моніторинг якості навчальних досягнень учнів з певної теми. Здійснювати контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів згідно з критеріями оцінювання та у відповідності до Державних вимог до рівня навчальних досягнень учнів, визначених у програмі з певного предмету.
2.7.	Проектувати зміст і методику проведення виховних заходів для учнів початкової школи.

Мова навчання – українська.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

І. Загальнопредметні:

КЗ-1	*Загальнонавчальна.* Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо.
КЗ-2	*Інформаційно-аналітична.* Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.
КЗ-4	*Комунікативна.* Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та врегулювання конфліктів
КЗ-6	*Етична.* Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя початкової школи)
КЗ-8	*Міжособистісної взаємодії.* Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, учнями та їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань
КЗ-9	*Адаптивна.* Здатність до адаптації в професійно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають навчання, розвиток і виховання молодших школярів, спілкування з їхніми батьками,комунікації з адміністрацією школи й колегами
КЗ-10	*Рефлексивна.* Здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє розвитку й саморозвитку учнів, творчому підходові до навчально-виховного процесу початкової школи. Здатність оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; здатність до педагогічної рефлексії

ІІ. Фахові:

СК-1	***СК-1. Предметна компетентність***. Здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійно-наукових дисциплін, що є теоретичною основою побудови змісту освітніх галузей, визначених

	Держстандартом, задля усвідомлення їхньої реалізації в освітній галузі загалом, та окремих змістових лініях зокрема.
СК –2.	***Психологічна компетентність.*** Здатність до розвитку учнів початкової школи як суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку. Складниками психологічної компетентності є диференціально-психологічна, соціально-психологічна, аутопсихологічна.
СК – 2.1.	*Диференціально-психологічна*. Здатність до застосування знань про особливості засвоєння навчального матеріалу учнями початкової школи у відповідності з їхніми індивідуальними та віковими характеристиками сприймання, уваги, уяви, пам'яті, мислення; вміння застосовувати ці знання при моделюванні ситуацій навчання, виховання й розвитку молодших школярів; спроможність ураховувати у професійній діяльності тип темпераменту, вік, стать, антропологічні ознаки учнів; володіння психологічними методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів дітей і спроможність їх урахування у проектуванні педагогічного процесу.
СК –2.2.	*Соціально-психологічна*. Здатність до застосування знань про особливості комунікативної діяльності учнів класу /учня початкової школи, взаємостосунки вчителя та учнів, закономірності педагогічного спілкування, соціальної ситуації, ситуацій міжособистісної взаємодії; вміння застосовувати ці знання у моделюванні навчально-виховного процесу в початковій школі.
СК – 2.3.	*Аутопсихологічна.* Здатність до адекватного усвідомлення особистісно-професійних якостей, самопізнання, самооцінки як підґрунтя формування критичного, гуманістично орієнтованого мислення вчителя початкової школи, емоційної усталеності, екстраверсії, розвитку проникливості; інтелектуальна здатність до бачення, постановки й розв'язання проблем особистісного зростання учня; сформованість психологічного мислення вчителя початкової школи; його готовність до природовідповідних дій у процесі навчання (чуття самого себе й міри власних дій як першого вчителя); здатність до самоусвідомлення, саморозвитку, вдосконалення педагогічної діяльності з високим рівнем автономності.
СК –3.	***Педагогічна компетентність.*** Здатність до проектування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування навчально-виховного процесу в початковій ланці освіти. Складниками педагогічної компетентності є дидактична, виховна, організаційна.
СК – 3.2.	*Виховна*. Здатність випускника до здійснення виховної діяльності з молодшими школярами; здатність до планування, проектування й аналізу виховного процесу початкової школи як цілісної педагогічної системи, яка включає мету, завдання, зміст, методи, прийоми, педагогічні засоби, форми організації, діяльність вихователя й вихованців; спрямованість на досягнення відповідних результатів; здатність ефективно використовувати виховний потенціал уроків і занять з учнями в позаурочний час тощо.

СК -3.3.	*Організаційна.* Здатність до організації навчально-виховного процесу в початковій школі, систематичного підвищення професійно-педагогічної кваліфікації.
СК – 5.	***Професійно-комунікативна компетентність*** (ПКК). Здатність актуалізовувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами. Складники професійно-комунікативної компетентності вчителя початкової школи.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Загальні засади педагогічної психології

Тема 1. Педагогічна психологія як галузь психологічної науки.

Сутність, об'єкт і предмет педагогічної психології. Методологічні засади і методи педагогічної психології. Структура і функції педагогічної психології. Мета і завдання педагогічної психології. Місце педагогічної психології у системі психологічних наук

Тема 2. Виникнення і розвиток педагогічної психології.

Зародження педагогічної психології у давньому світі. Ідеї педагогічної психології у середньовіччі та епоху Відродження. Розвиток педагогічної психології в епоху Просвітництва. Становлення педагогічної психології у XX на початку XX століття. Основні тенденції розвитку педагогічної психології на сучасному етапі. Становлення і розвиток педагогічної психології в Україні

Кредит 2. Психологія виховання. Психологія навчання.

Тема 3. Психологічні основи керівництва процесом виховання.

Завдання виховання особистості. Керівництво процесом виховання. Психологічні механізми виховання. Чинники виховання: активність дитини у виховному процесі, виховання і спілкування.

Тема 4. Психологічні особливості учіння. Психологія навчальної діяльності школяра.

Види, рівні і механізми учіння і научіння. Загальні психологічні особливості навчальної діяльності. Предмет навчальної діяльності. Цілі навчальної діяльності. Мотивація навчальної діяльності.

Кредит 3. Психологія педагогічної діяльності і психологія вчителя

Тема 5. Психологія педагогічної діяльності. Психологія особистості вчителя

Тема 6. Психологічна характеристика особистості вчителя

Загальна психологічна характеристика педагогічної освіти. Педагогічна діяльність у системі інших видів діяльності. Психологічна характеристика функцій педагогічної діяльності Психологічна характеристика особистості вчителя

3. Рекомендована література

Базова

1. Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навч.посіб. К.: Академвидав, 2017. 424с.
2. Вікова та педагогічна психологія: Навч.посіб. / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. К.: Просвіта, 2018. 416 с.

Допоміжна

1. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. М.С. Корольчука. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2016. 400 с.
2. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій):Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2016. 128с.
3. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. 3-є вид. К.: Вища школа, 2015. 487 с.
4. Кузікова С.Б. Основи психокорекції. К: Академвидав, 2017. 320с.
5. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. 2-е вид., перероблене та доповнене. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 272 с.
6. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: Посібник. К.: Академвидав, 2015. 448 с.
7. Заброцький М.М. Основи вікової психології: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2015. 112с.

12. Інформаційні ресурси

1.https://pidru4niki.com/1821100137149/psihologiya/peredmova_vikova_i_pedagogichna_psihologiya
2. https://stud.com.ua/88896/pedagogika/pedagogichna_psihologiya
3. scholar.google.com.ua

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання: контрольна робота, поточне опитування, тестування, доповідь, презентація, конспект першоджерел, словникова робота, індивідуальне завдання, есе.